

Перспектива подальших досліджень. Очевидна необхідність створення в Україні науково-виробничого селекційно-генетичного державного об'єднання по буйволоводству.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Боголюбовский С.Н. Происхождение крупного рогатого скота. Разведение крупного рогатого скота//Государственное издательство сельскохозяйственной литературы.- Москва, 1961 г.- т.I - с. 7-3
2. Bonadonna T. LE RAZZE BOVINE. EDIZIONI «PROGRESSO ZOOTECNICO» «MILANO» 1959, s. 908-914
3. Maymone B. Die Biffelzucht in Italien, Sonderdruck aus Zietschrift für Tierzüchtung und Züchtungsbiologe; B.,42, n.1, s.15-27
4. Агебайли А.А. Буйволы. // М.: Колос. - 1967 – 295 с.
5. Produzione media per regione (lattazione convenzionale). Associazione Italliana Allevatori. Quindicinale bin formazione e aggiornamento-professionale ANNO Lxiv/n.7/ 9 APRILE 2008. s. 22 tab. VIII
6. Bufalini Rassa Mediterranea Italiana Associazione Italliana Allevatori. Quindicinale bin formazione e aggiornamento-professionale ANNO Lxiv/n.7/ 9 APRILE 2008. s. 23-27
7. Cipab, giando la genetica e garantita dalgi allevatori. Associazione Italiana Allevatori. Quindicinale bin formazione e aggiornamento-professionale ANNO Lxiv/n.13/ 23 LUCILIO 2008. s. 57-60
8. Гузеєв Ю.В. Сокурєнко О.І. Демчук М.П. Генофонд буйволів України.//Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування.- №160/І.- 2011 р. - с. 291-294
9. Мансуров Ф.Т. Повышение мясной продуктивности качества мяса Азербайджанского буйвола, путем интенсивного выращивания молодняка//Автореферат диссертации. – Тбилиси - 1967 г.

УДК 636.4.082:575

НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ З СЕЛЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗА РЯДОМ ОЗНАК

*Задорожний А.А. - зав. лабораторії, Національний
університет біоресурсів і природокористування України*

Забезпечити прискорення розвитку птахівництва можна шляхом впровадження у виробництво високопродуктивних кросів м'ясної птиці, створення яких значною мірою залежить від стану селекційної роботи.

Сучасний етап селекційної роботи характеризується перенесенням основних досліджень з напряму досліджень кількісних ознак (адже маса бройлерів і тривалість їх вирощування загалом відповідають вимогам промислового пта-

хівництва) у напрям якісних ознак як пов'язаних зі статтю (аутосексність, карликовість), так і тих, що характеризують якість продукції і направлені на одержання екологічно чистої продукції.

У Росії для підвищення ефективності виробництва м'яса птиці використовують різні селекційно-технологічні прийоми, в основу яких покладено найважливіші ознаки.

Першою ознакою, яка визначає ефективність бройлерного виробництва, є середньоспадкова ознака ($h^2 = 0,3-0,6$), як швидкість росту. Зараз перед селекціонерами поставлено завдання - досягти живої маси бройлерів у 5-тижневому віці 2,5 кг і більш, середньодобового приросту - не менше 60 г, виходу грудних м'язів - 20-21,5%. Для досягнення цієї мети використовують три методи. *Перший - масова селекція на збільшення ранньої швидкості росту.* Генетичний прогрес за покоління складає 1-1,5%. Підвищити його можна лише дуже жорстким відбором. *Другий метод - селекція по індексах.* Генетичний прогрес за покоління складає 1,4-3,5% і більше. *Третій метод – метод генної інженерії*, коли переносять ген гормону росту в 9-добовий ембріон. Генетичний прогрес за покоління дорівнює 10%.

Друга ознака, що селекціонується, - **конверсія корму** (високоспадкова ознака, $h^2 = 0,6-0,85$). Передбачається найближчими роками добитися зниження витрат корму до 1,5-1,7 кг на 1 кг приросту живої маси бройлерів до 5-6 тижневого віку. *Основні методи рішення: пряма селекція на поліпшення конверсії корму* (ефективність такої селекції - зменшення витрат корму на 1 кг приросту на 50 г в кожному поколінні); непрямий відбір на підвищення оплати корму, пов'язаний з направленою селекцією по збільшенню ранньої швидкості росту курчат (між цими показниками існує висока кореляційна залежність $r = 0,8-0,9$).

Третя основна ознака, що селекціонується, - ембріональна і пост-ембріональна життєздатність птиці (низькоспадкова ознака, $h^2 = 0,03-0,2$). За цією ознакою необхідно довести виводимість яєць до 85% і більш, що дозволить підвищити вихід курчат з розрахунку на одну несучку батьківського стада до 160 голів, а збереження бройлерів у віці до 5-6 тижнів довести до 98-99%. *До основних методів відбору за ознакою життєздатності* відносяться: сімейна селекція (ефективність за покоління складає в середньому 0,2-0,25%). Відбір молодняку в ранньому віці по рівню лейкоцитів із застосуванням експрес-метода прижиттєвого визначення фізіологічного стану птиці по висоті стовпчика лейкоцитів у капілярі (довжина 70-75 мм, діаметр 0,8-1 мм), що утворюється після центрифугування крові в центрифусі протягом 3,5-4 хвилин. Збереженість птиці в продуктивний період можна підвищити на 1-3%.

Відбір курей і півнів за типом райдужної оболонки ока для комплектування племінних стад підвищує виводимість яєць, збереження птиці в продуктивний період і в потомстві F1 на 2-5%. За цим відбором ураховують три типи райдужної оболонки ока: радіальний, радіально-гомогенний і радіально-лакунарний. Нижче наведена частка різних типів оболонки ока у м'ясних курей (табл.1).

Таблиця 1 - Частка різних типів райдужної оболонки ока у м'ясних курей в 20-тижневому віці

Порода	Стать	Кількість голів	Тип райдужної оболонки					
			радіальний		Радіально-гомогенний		Радіально-лакунарний	
			голів	%	голів	%	голів	%
Батьки								
Корніш С ₆	курочки	440	98	22,3	168	38,2	174	39,5
	півники	60	15	25	11	18,3	34	56,7
	Усього	500	113	22,6	179	35,8	208	41,6
Білий Плімутрок С ₈	курочки							
	півники							
	Усього							
Нащадки								
Корніш	курочки	284	64	22,5	72	25,4	148	52,1
	півники	50	17	34	10	20	23	46
	Усього	334	81	24,2	82	24,6	171	51,2
Білий плімутрок	курочки	419	90	21,5	122	29,1	207	49,4
	півники	50	16	32	13	26	21	42
	Усього	469	106	22,6	135	28,8	228	48,6

Кращі показники виводимості яєць і виведення кондиційних курчат були отримані при гомогенному підборі курей і півнів по райдужній оболонці ока (табл. 2).

Таблиця 2 - Відтворні якості птиці залежно від стану райдужної оболонки ока

Лінія	Тип відбору	Дослід	Заплідненість яєць, %	Виводимість, яєць, 5	Вивід курчат, %
С ₆	Гомогенний	1	85	86	81,7
	Гомогенний	2	93,2	85,8	80
	Гетерогенний	2	92,6	83,1	77,1
	Гетерогенний (13 кращих варіантів)	2	93,9	84,9	79,3
С ₈	Гомогенний	1	96,3	81,4	78,4
	Гомогенний	2	94,7	83,1	78,7
	Гетерогенний	2	96	80,9	76,9
	Гетерогенний (13 кращих варіантів)	2	97,5	82,5	80,5

У цілому, ембріональна і постембріональна життєздатність потомства, як і збереження самих батьків за 52 тижні життя, вище при гомогенному підборі (варіант радіально-лакунарний * райдужної оболонки ока) і гетерогенному підборі (варіант радіальний * радіально-лакунарний тип) (табл. 3).

Для підвищення ембріональної і постембріональної життєздатності птиці використовують стимуляцію екологічно безпечними фізичними і хімічними препаратами (янтарна і фумарова кислоти, озон, мітомін, еміцидін і ін.) на

інкубаційні яйця. Така разова стимуляція сприяє підвищенню ембріональної і постембріональної життєздатності птиці на 2-7%.

Таблиця 3 - Комплексна рангова оцінка батьків і їх потомства по життєздатності

Лінія	Варіант поєднання По типу радужної оболонки	Рангове положення за показниками		
		Збереженість батьків за 52 тижня	Виводимість яєць	Збереженість нащадків до 6 неділь
C ₆	1-1a	9	3	6
	1-2a	4	8	4
	1-3a	4	7	1
	2-1a	7	2	5
	2-2a	7	1	9
	2-3a	7	6	8
	3-1a	1	5	7
	3-2a	2	9	3
C ₈	3-3a	4	4	2
	1-1б	8,5	1	9
	1-2б	5	2	8
	1-3б	5	3,5	5
	2-1б	5	8	1
	2-2б	8,5	3,5	7
	2-3б	5	6,5	4
	3-1б	1,5	6,5	6
	3-2б	1,5	9	3
	3-3б	5	5	2

Примітка. 1 - радіальний тип райдужки; 2 - радіально-гомогенний;
3 - радіально-лакунарний.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Елизаров, Е.С. Новые приемы селекции и использование их при создании линий и кроссов мясных кур / Елизаров Е.С, Шахнова Л.В. // Птицевод. селекция ГУП ППЗ «Конкурсний»: Научные разработки. - Сергиев Посад, 2002. - С. 5-23.
2. Кочиш, И.И. Эффективность отбора мясных кур и индюков по физиологическому состоянию в раннем возрасте / Кочиш И.И. // Вторая Украинская конференция по птицеводству. - Борки, 1996. - С. 69
3. Кочиш И. Эффективные методы селекции мясных кур: [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://webpticeprom.ru/ru/articles-pedigree.html?pageID=1177395155>
4. Рязанов, И. Г. Оценка и отбор мясных кур по типу радужной оболочки глаза: Автореф. дис. канд. с. -х. наук: 06.02.01 / И. Г.Рязанов; МГАВМиБ им. К. П. Скрыбина. - М., 2001. - 25с.